

Hala Tuju Pengurusan Tanah Orang Asli, Tanah Adat Dan Tanah Kawasan Penempatan Berkelompok (GSA) Kepada Pembangunan Ekonomi Negara

**AKTA TANAH
(KAWASAN PENEMPATAN
BERKELOMPOK) 1960**

SEJARAH

1. Di gubal pada tahun 1960
2. Di bawah artikel 76. pp
3. Akta 13 – wef – 30.5.1960
4. Kuatkuasa semua negeri

PINDAAN

1. Akta 51/65 – 15.9.1965
2. Ln 304/1965 – Felda
3. A 521 – 29.5.81
4. A 541 – 14.5.82
5. A 853 – 16.7. 1993
6. Semakan 1994
7. Akta 530

MATLAMAT UTAMA

1. Penempatan baru – pembukaan tanah baharu berasaskan ladang
2. Membasmi kemiskinan
3. Atasi masalah kekurangan tanah
4. Cepatkan pertumbuhan ekonomi pertanian
5. Galakan agro-base industri

Penggubalan Akta

1. Akta Tanah (Kawasan Penempatan Berkelompok) 1960 telah digubal oleh Parlimen melalui Perkara 76(4) Perlembagaan.
2. mula berkuatkuasa pada 30 Mei 1960 di semua negeri Semenanjung kecuali Pulau Pinang dan Melaka yang mula berkuatkuasa pada 1 Januari 1966.

KONSEP PENTING

1. Bayaran tahunan disatukan iaitu meliputi bayaran pemilikan dan pembangunan.
2. s. 20 mengandungi bayaran berkaitan pemilikan di bayar secara ansuran iaitu:
  - a. premium
  - b. cukai tanah
  - c. bayaran ukur
  - d. bayaran perkhidmatan

PENGISTIHARAN KAWASAN PENEMPATAN BERKELOMPOK

1. PBN isytihar –designated area s . 3
2. PBN isytihar kawasan GSA. s. 4
3. PBN isytihar kawasan pegangan bandar (sek 6) dan pegangan desa (sek 5).
4. Pengarah/Pengerusi Felda bahagikan kepada beberapa lot (s. 7)

KONSEP PENTING

3. Kawasan penempatan
  - a. kawasan bandar – s. 6
  - b. kawasan desa - s. 5
4. Daftar Pegangan (Borang A). Hakmilik di jangka akan di perolehi.
5. Rizab awam – s.8

PENUBUHAN FELDA

1. FELDA ditubuhkan 1956 selaras dengan tujuan Rancangan Malaya I iaitu untuk mengurangkan kadar kemiskinan di kalangan penduduk luar Bandar.
2. Kini FELDA berusia hampir 54 tahun, mempunyai 275 penempatan dengan 103,000 keluarga diseluruh Semenanjung. Di Negeri Perak FELDA telah mempunyai 12 rancangan tanah dengan keluasan 112,924 ekar dan sejumlah 5,919 orang peneroka.

TUJUAN

1. Membuka tanah secara terancang bagi membantu rakyat yang tiada mempunyai tanah;
2. Membantu rakyat meningkatkan taraf ekonomi;
3. Mewujudkan industri berasaskan pertanian.

KAWASAN PEMBANGUNAN

1. Kawasan Pembangunan Persekutuan ialah di warta mengikut s.4 GSA.
2. Akan di bangunkan oleh FELDA yang di tubuhkan oleh Akta Pembangunan Tanah 1965.
3. Kuasa-kuasa FELDA dan Kerajaan Persekutuan berkuatkuasa seperti Bahagian VII GSA.
4. Kawasan pembangunan negeri – dimajukan oleh pihak negeri

PERKARA- PERKARA TERKANDUNG PADA BAHAGIAN VII

1. PBN boleh membenarkan FELDA membangun mana- mana tanah Kerajaan sebagai penempatan berkelompok.
2. Satu perjanjian diantara PBN dan agensi Persekutuan di adakan dan PBN meletak hak kawasan tersebut kepada Kerajaan Persekutuan.
3. Perletakhakan semula kepada PBN berlaku apabila semua bayaran tahunan disatukan selesai di jelaskan kepada FELDA.
4. Luas terkini 536,694ha & 38,278ha kampong.

KUASA FELDA APABILA PERLETAKHAKAN

1. Bagi tujuan pentadbiran, FELDA boleh melantik Pengurus kawasan setelah berunding dengan PBN.
2. Pengurus FELDA hendaklah mempunyai dan melaksanakan kuasa yang di beri mengikut sek 38 GSA.

KUASA FELDA APABILA PERLETAKHAKAN

1. Peruntukan Bahagian I hingga VI [kecuali sek 3,4,5, dan 6, sek 7(3), sek 12(2) dan sek 32] terletak hak kepada FELDA kecuali perkara di tetapkan oleh sek 38(2) GSA.
2. Perkara di nyatakan oleh sek 38(2) GSA:
  - a. Pegangan bagi tanah di berimilik kepada koperasi tidak perlu di pecah bahagi kpd lot- lot.
  - b. Kuasa perizaban, membersih tanah dan perkara berkaitan dengan premium terletak kepada PBN.

KUASA FELDA APABILA PERLETAKHAKAN

- c. Kuasa pemberimilikan masih terletak kepada PBN. Pengurus FELDA boleh menetapkan peserta menduduki bagi tanah desa sahaja.
- d. Tanah yang telah di ambil kembali kerana pelanggaran mana- mana syarat terletak hak kepada PBN tetapi perletakhakan kepada FELDA masih kekal.
- e. Mana- mana kuasa Pengarah di laksanakan oleh Pengerusi FELDA.

KUASA FELDA APABILA PERLETAKHAKAN

- f. FELDA hanya mentadbir kawasan tanah desa (rural settlement area) sahaja.
- g. Kuasa Pentadbir Tanah di jalankan oleh Pengurus FELDA kecuali berkaitan dengan hak lalulalang dan pampasan yang berkaitan dengannya.
- h. Pengurus FELDA boleh menjalankan kerja berkaitan hak lalulalang dengan kelulusan Pentadbir Tanah.

CONTOH KUASA FELDA APABILA PERLETAKHAKAN

1. Kebenaran menduduki pegangan desa –
Pengurus FELDA
2. Penentuan keluasan dan jumlah petak –
Menteri
3. senggara daftar pegangan desa- Pengurus

KUASA FELDA APABILA PERLETAKHAKAN

4. penguatkuasaan syarat
5. pengutipan dan Bayaran Tahunan Disatukan
6. Kelayakan peserta - Menteri s. 19
7. kelulusan serah hak ikut pegangan-s.24 dan 29
8. pemberian hak pendudukan sementara –s.37

KUASA FELDA APABILA PERLETAKHAKAN

9. Penguatkuasaan pendudukan haram. s.30
10. Mendengar rayuan s. 39
11. s.34(3) kuasa Felda tamat – terletak hak kembali kpd PBN

Cabaran Akta Tanah (Kawasan Penempatan Berkelompok) 1960

1. Terdapat banyak kawasan tanah tidak sesuai lagi untuk kegunaan pertanian.
2. Banyak kawasan terbiar kerana kematian peserta.
3. Apabila kawasan tersebut tidak lagi tertakluk kepada Akta Tanah (Kawasan Penempatan Berkelompok) 1960 maka pembangunan yang sesuai boleh dilakukan.

Tanah Orang Asli, Tanah Adat

Isu dan Cabaran

- Perihal Tanah
- Kedudukan Orang Asli dalam arus pembangunan perdana dari aspek perundangan;
- Sejauh manakah perlindungan; dan
- Penghakisan hak dan kepentingan

Kajian kes

Tanah Orang Asli

1. Tanah milik
2. Tanah Rizab Orang Asli (Aboriginal Reserve).
3. Kawasan Orang Asli (Aboriginal Area),
4. Kawasan yang didiami oleh Orang Asli (Aboriginal Inhabited Place)
5. Tanah Kerajaan.

Akta Orang Asli 1954

1. Akta Orang Asli 1954 (Akta 134), telah dipinda kali terakhir pada tahun 1967 dan disemak pada tahun 1974.
2. Mesyuarat Pasukan Petugas Peringkat Menteri bertarikh 7 Ogos 2001 yang dipengerusikan oleh Timbalan Perdana Menteri berpendapat bahawa Akta Orang Asli 134 tidak lagi sesuai dengan keadaan sekarang dan perlu dikaji semula..

Akta Orang Asli 1954

3. Kedua, isu-isu tuntutan Orang Asli yang berkaitan dengan tanah yang dibawa ke mahkamah telah meningkat dan seringkali memihak kepada Orang Asli yang mana sepatutnya Akta ini memberi kebaikan kepada kedua-dua pihak atau “win-win situation”..

Akta Orang Asli 1954

4. Ketiga, pada 8 Ogos 2007, Jabatan Peguam Negara dalam ulasan ke atas Kertas Memorandum Dasar Pemberimilikan dan Pembangunan Tanah kepada Orang Asli turut memberi pandangan terhadap keperluan pindaan kepada Akta 134 ini bagi memenuhi atau membolehkan pelaksanaan Dasar Pemberimilikan dan Pembangunan Tanah kepada masyarakat Orang Asli dibuat.

Akta Orang Asli 1954

5. Perlu disesuaikan dengan dasar yang diputuskan oleh Kerajaan bukan sahaja tanah tetapi aspek-aspek lain seperti Takrifan Orang Asli, pembahagian harta pusaka dan sebagainya.
6. Akta ini perlu dipinda menyentuh pernyataan dasar tetapi bagaimana Akta ini dilaksanakan perlu ada peraturan atau prosedur yang menyatakan secara terperinci bagaimana keperluan peruntukan Akta ini dilaksanakan.

Polisi Jabatan Hal Ehwal Orang Asli pada 1961

1. Kedudukan istimewa orang asli berkenaan dengan penggunaan tanah dan hak tanah hendaklah diiktiraf.
2. Menetapkan kehidupan dan dengan itu untuk membawa mereka dari segi ekonomi sama taraf dengan masyarakat lain di negara ini.
3. Orang asli tidak akan dipindahkan dari kawasan tradisional mereka tanpa persetujuan penuh mereka

Polisi Jabatan Hal Ehwal Orang Asli pada 1961

4. Walaupun polisi jangka panjang ini tidak menyentuh mengenai pemberian hak milik untuk tanah adat orang asli, namun berdasarkan trend kes-kes yang difailkan di Mahkamah menunjukkan Orang Asli sekarang lebih berminat menuntut hak milik ke atas tanah adat tersebut bagi menjamin tanah berkenaan menjadi milik mereka dan generasi Orang Asli akan datang.

Konvensyen Tanah dan Akta Orang Asli Semenanjung Malaysia pada 6 Mac 2010 di Kuala Lumpur.

1. Nasib Orang Asli semakin terpinggir dalam arus pembangunan di Malaysia.
2. Tanah milik Orang Asli semakin terhakis , berkurangan untuk pembinaan empangan jalan kuasa elektrik, empangan bekalan air, jalan raya, tapak rekreasi dan taman perumahan.
3. Contoh terbaik ialah perkampungan Orang Asli di Bukit Lanjan di Kota Damansara.

Konvensyen Tanah dan Akta Orang Asli Semenanjung Malaysia pada 6 Mac 2010 di Kuala Lumpur.

4. Jabatan Peguam Negara dipertanggungjawabkan untuk memperbaiki dan memperhalusi klausa undang-undang hak milik tanah Orang Asli.
5. Sehingga kini tanah Orang Asli mudah diambil untuk dijadikan bandar baru dan taman perumahan.
6. Pampasan yang diterima tidak memadai. Orang Asli tidak serasi dengan persekitaran baru seperti sumber pendapatan, pendidikan, pergaulan dengan masyarakat kota dan sebagainya.

7. Situasi yang dihadapi oleh masyarakat Orang Asli kini semakin meruncing kerana lebih 60% daripada tanah mereka masih belum mendapat sebarang pengiktirafan daripada kerajaan.
8. Agensi-agensi seperti Risda tidak akan dapat memberi bantuan sekiranya tanah yang diusahakan (Orang Asli) belum diwartakan dan diluluskan oleh kerajaan negeri.

Mesyuarat Majlis Tanah NegaraKe-65.

1. 19,990 keluarga Orang Asli akan diberi hak milik tanah kekal untuk Kegunaan Pertanian dan Kediaman' .
2. Kira-kira 50,563.51 hektar tanah di seluruh negeri telah dikenalpasti akan dimajukan dengan kelapa sawit dan getah,

Pendaftaran Tanah Penting

1. Sistem pentadbiran tanah di Malaysia adalah berdasarkan kepada sistem Torren. Mula diperkenalkan di Australia Selatan pada tahun 1858 dan kemudiannya digunakan di negeri-negeri Australia yang lain dan beberapa bahagian di seluruh dunia termasuk Malaysia.
2. Objektif utama sistem Torrens adalah untuk mendaftar pemilikan tanah melalui dokumen hakmilik dan keterangan muktamad mengenai pemilikan tanah.

Pendaftaran Tanah Penting

3. Apabila hakmilik atau kepentingan seseorang didaftarkan mengikut prosedur pendaftaran yang ditetapkan, ia akan direkodkan dalam dokumen hakmilik daftar .
4. Kepentingan pemilik berdaftar tidak boleh dinafikan (di sangkal) dan mengetepikan tuntutan semua orang lain

Program Pembangunan dan Penempatan Tersusun

Menerusi Program Pembangunan Sosioekonomi Orang Asli tahun 2015 telah dilaksanakan projek berikut:

1. Sejumlah RM1,218,000.00 telah diperuntukkan pada bagi tujuan melaksanakan projek Pengambilan Balik Tanah/ Ukur dengan keluasan tanah 2,403 hektar untuk manfaat seramai 1,457 Ketua Isi Rumah (KIR).
2. Skop projek melibatkan urusan permohonan pemilikan tanah Kerajaan Negeri didaftarkan atas nama Pesuruhjaya Tanah Persekutuan (PTP) dan digunakan oleh Jabatan Kemajuan Orang Asli Malaysia selaku agensi pengguna.

Rancangan Pengumpulan Semula (RPS)

1. Projek ini dimulakan pada tahun 1980 (RMKe-4), keputusan kabinet bertujuan pada asalnya membendung kegiatan anasir subversif (komunis) yang mempengaruhi Orang Asli di kawasan pedalaman.
2. Rancangan ini banyak melibatkan perpindahan Orang Asli ke lokasi baru dari penempatan asal.
3. Sejumlah 17 lokasi RPS iaitu 6 di Negeri Perak, 7 di Negeri Pahang, 3 di Negeri Kelantan dan 1 di Negeri Johor (RPS Kudung dibangunkan oleh YPJC).

Projek Pembangunan Ladang Komersial Melalui Pendekatan Projek TSK OA dan Projek ROA

1. Unit Pertanian dan Perladangan menjalankan projek-projek pembangunan ladang dengan tanaman komoditi getah dan kelapa sawit secara komersial.
2. dengan outcomes melahirkan tenaga kerja mahir dalam bidang perladangan dan telah menghasilkan pendapatan tambahan melalui bayaran dividen serta upah kerja.

Projek Pembangunan Ladang Komersial Melalui Pendekatan Projek TSK OA dan Projek ROA

3. Skop projek merangkumi pembangunan ladang baru dan pembinaan infrastruktur ladang melibatkan rakan sinergi dari agensi RISDA dan FELCRA.
4. Pada tahun 2015, unit ini telah diperuntukkan sejumlah RM33,825,578.00 untuk melaksanakan kerja-kerja pembangunan ladang TSK dan infrastruktur ladang melalui agensi RISDA.

Projek Pembangunan Ladang Komersial Melalui Pendekatan Projek TSK OA dan Projek ROA

5. Tujuan pelaksanaan projek ini adalah untuk meningkatkan dividen kumpulan sasaran melalui hasil projek ladang dan menambahkan peluang pekerjaan di kawasan penempatan Orang Asli.

Jadual 17 : Peruntukan dan Perbelanjaan Pembangunan Sosioekonomi bagi Tahun 2015

Bil	Program	Peruntukan (RM)
1	Rolling Plan-4(RP-4) Rancangan Malaysia Kesepuluh (RMKe-10	124,283,578
2	Program Bantuan Rumah (PBR)	10,762,000
3	Program Pembangunan Bersepadu Perkampungan Orang Asli Semenanjung Malaysia	133,484,000
4	Projek Penempatan Semula Perkampungan Orang Asli Sungai Ruil Cameron, Highlands	19,096,730
5	Program Pembangunan Bersepadu Perkampungan Orang Asli Sungai Siput, Perak	34,726,000
	Jumlah	322,352,308

Adakah Tanah Adat Di iktiraf

1. Seksyen 4(2)(a) Kanun Tanah Negara (KTN) menyatakan Kanun berkenaan tidak terpakai kepada tanah adat.
2. Akan tetapi Seksyen 5 KTN mendefinisikan tanah Kerajaan sebagai semua tanah dalam Negeri kecuali yang telah diberi hak milik, tanah rizab, tanah lombong dan kawasan hutan simpan.
3. Seksyen 42 KTN pula menyatakan kuasa untuk melupuskan tanah Kerajaan adalah di bawah Pihak Berkuasa Negeri.
4. Justeru sebarang tuntutan tanah adat ke atas tanah Kerajaan perlu mendapat kelulusan Pihak Berkuasa Negeri.

Wet Ket & Anor v Pejabat Daerah dan Tanah Temerloh & Anor [2010] 4 CLJ 260,

1. Dalam Orang Asli daripada Kampung Pasu, Jenderak, Temerloh Pahang mendakwa nenek moyang mereka telah menduduki kawasan tersebut semenjak tahun 1920.
2. Mahkamah memutuskan pembinaan gereja di atas tanah tersebut merupakan suatu pencerobohan kerana dibina di atas tanah kerajaan.
3. Kes tersebut tidak mengiktiraf dakwaan Orang Asli bahawa tanah tersebut merupakan tanah adat,

Wet Ket & Anor v Pejabat Daerah dan Tanah Temerloh & Anor [2010] 4 CLJ 260,

4. menjelaskan peruntukan mengenai tanah Orang Asli dinyatakan dalam Akta Orang Asli 1954 [Akta 134].
5. Akta ini memperuntukkan 3 jenis tanah untuk Orang Asli iaitu Kawasan Orang Asli (*Aboriginal Area*), Kawasan yang didiami oleh Orang Asli (*Aboriginal Inhabited Place*), dan Rizab Orang Asli (*Aboriginal Reserve*).

Keputusan dalam kes *Sagong Tasi*

1. Keputusan dalam kes *Sagong Tasi* mewujudkan satu polemik terhadap kuasa Pihak Berkuasa Negeri ke atas tanah Kerajaan.
2. Namun begitu, Mahkamah Rayuan dalam *Sagong Tasi* menekankan bahawa isu sejauh mana hak milik adat ini wujud bergantung kepada amalan sesuatu masyarakat tersebut dan ianya merupakan persoalan fakta yang harus dibuktikan dalam sesuatu kes..

Keputusan dalam kes **Majid Bin Jaafar V Pengarah Tanah Dan Galian Negeri Pahang di Tolak**

3. Mahkamah Tinggi dalam beberapa kes seperti Majid Bin Jaafar V Pengarah Tanah Dan Galian Negeri Pahang & yang lain telah menolak tuntutan Orang Asli kerana tiada sebarang bukti yang menunjukkan mereka pernah menetap atau menjalankan sebarang aktiviti pertanian, kerohanian, memburu atau merayau di kawasan yang didakwa sebagai tanah adat..

Keputusan dalam kes *Sagong Tasi*

4. Mahkamah juga dalam tidak mengikut kes *Sagong Tasi* menyatakan bahawa Seksyen 3 dan 6 Akta Undang-Undang Sivil [Akta 67] menghadkan pemakaian *Common Law* apabila terdapat undang-undang bertulis iaitu Akta 134 yang mempunyai peruntukan jelas mengenai tanah untuk Orang Asli (*kedua-dua kes ini di peringkat rayuan di Mahkamah Rayuan*).

Keputusan dalam kes Sagong Tasi

5. Sesuatu yang tidak boleh dinafikan bahawa peruntukan di bawah Akta 67 tersebut tidak diperdebatkan dalam kes Sagong Tasi.

Mohamad bin Nohing v Pejabat Tanah dan Galian Negeri Pahang, Mahkamah membatalkan keputusan PBN

1. Mahkamah Rayuan mengiktiraf kewujudan tanah adat di bawah *Common Law* walaupun terdapat peruntukan dalam Akta Orang Asli mengenai tanah.
2. Yang Arif Hakim Mahkamah Tinggi dengan berpandukan kes *Sagong Tasi* telah membatalkan keputusan Kerajaan Negeri Pahang yang meluluskan satu projek pembangunan Rancangan Tanah Kelompok bagi tujuan penanaman kelapa sawit yang akan dilaksanakan oleh FELCRA di tanah seluas 500 ekar di Kampung Batu Papan, Mukim Bera, Daerah Bera, Pahang.

Mohamad bin Nohing v Pejabat Tanah dan Galian Negeri Pahang membatalkan keputusan PBN

3. Selain itu Mahkamah Tinggi memutuskan Orang Asli Semalai mempunyai hak ke atas tanah tersebut sebaik sahaja mereka menjejakkan kaki ke kawasan tersebut dan
4. mengatasi Warta Kerajaan FMS No. 2639 bertarikh 4.5.1923 yang mengisytiharkan kawasan tersebut sebagai Kawasan Simpanan Melayu Bera.

Mohamad bin Nohing v Pejabat Tanah dan Galian Negeri Pahang membatalkan keputusan PBN

5. Yang Arif Hakim juga menyatakan walaupun Orang Asli tidak menggunakan keseluruhan kawasan tersebut untuk bercucuk tanam, namun mereka memerlukannya untuk memburu dan merayau (*roaming*).
6. Pada masa yang sama Mahkamah mengiktiraf segala kemudahan yang telah diberikan oleh Kerajaan kepada Orang Asli. Namun Mahkamah berpendapat mereka masih tidak boleh meninggalkan kegiatan memburu dan merayau dalam hutan.
(Keputusan ini sedang dirayu ke Mahkamah Rayuan)

Kesimpulan

1. Secara kesimpulannya berdasarkan keputusan Mahkamah terhadap isu ini, Pihak Berkuasa terutamanya Jabatan Hal Ehwal Orang Asli dan Pihak Berkuasa Negeri perlu mengkaji kembali tuntutan Orang Asli terhadap tanah adat.
2. Pihak berkenaan juga perlu mempunyai rekod dan bukti-bukti yang mantap mengenai sejarah dan asal-usul Orang Asli di Semenanjung Malaysia.

Kesimpulan

3. Di samping itu kajian yang mendalam juga perlu diadakan mengenai pola perubahan, amalan dan gaya hidup serta taraf sosioekonomi Orang Asli di Semenanjung Malaysia terutamanya kebergantungan mereka terhadap tanah.

Kesimpulan

4. Perkara ini menjadi mandatori melihat kepada kes-kes yang difailkan di Mahkamah bertujuan bukan sahaja untuk menjamin hak mereka sebagai masyarakat pertama di tanah air ini tetapi bagi mengelakkan penyelewengan daripada pihak yang tidak bertanggungjawab.
5. Apakah ada jaminan orang asli memiliki hakmilik tanah sendiri.
6. Adakah boleh di buat urusniaga dan di warisi.

**SEKIAN
TERIMA KASIH**

Hp: 013-3831130

Email:

azizismail.ismail@gmail.com